

ORAIN ETA BETI aldaketaren protagonistak

Genero-berdintasunaren eta
nesken eta emakumeen ahalduztzearen alde

 GARAPEN
IRAUNKORRERAKO
HELBURUAK

**DBHko 3. eta 4. mailetako Hezkuntza
Proiektua**
2019-2020 ikasturtea

TUTORETZAK

GAIAREN SARRERA

Informazio hau berbera izango da maila guztietako tutoretzako dokumentu guztietarako (irudia, gutxienez)

TUTORETZEN HELBURU OROKORRA

Informazio hau berbera izango da maila guztietako tutoretzako dokumentu guztietarako

JARDUERAK

0. JARDUERA. KANPAINA AURKEZTEA EDO GOGORA EKARTZEA: ORAIN ETA BETI, ALDAKETAREN PROTAGONISTAK

Lantzen dituen gaiak:

Genero-berdintasuna eta emakumeen eta nesken ahalduntzea.

Aurreikusitako denbora:

10 minutu.

Jarduera mota:

Bateratze-lana, talde kooperatibo moduan lehendabizi, eta talde osoarekin gero.

Laburpena:

Saioaren hasieran, horma-irudiko elementuak ikusiko ditugu eta bateratze-lana egingo dugu. Kanpainaren aurkezpenean egin bada, tutoretza-saioa egiteko hasierako motibaziorako erabiliko da, kanpainaren barnean.

DBH-KO 3. ETA 4. MAILETAKO HEZKUNTZA PROIEKTUA 2019-2020 IKASTURTEA

Helburuak:

Genero femeninoak bizi garen munduaren eraikuntzan duen garrantziari buruz gogoeta egitea.

Materiala:

Horma-irudia.

Jarraibideak:

Horma-irudiari behatuko diogu, eta zer ikusten dugun eta zer informazio ematen digun aztertuko dugu.

1. JARDUERA: MUNDUA ALDATU DUTEN 8 EMAKUME

Bideo hau ikusiko dugu: <https://www.youtube.com/watch?v=bY1MVb0GYJo>

Lantzen dituen gaiak:

Emakumeak Historian.

Aurreikusitako denbora:

3,34 minutu.

Jarduera mota:

Bideoa ikustea.

Laburpena:

Gizateriaren historian garrantzitsuak izan diren 8 emakume agertzen dira bideoan: Marie Curie, Clara Campoamor, Simone de Beauvoir, Rosa Parks, Gertrude Belle Elion, Valentina Tereshkova, Jane Goodall eta Malala Yousafzai.

Helburuak:

Gizateriaren garapenean garrantzitsuak izan diren emakumeengana hurbiltzea.

Material:

- Ordenagailua.
- Kanoia.
- Interneteko konexioa.
- Bideoaren esteka.

Jarraibideak:

Bideoa ikusiko dugu ikasgelan, eta, amaitzen denean, zein izen ezagutzen zituzten eta zein ez esateko eskatuko diegu.

2. JARDUERA: EMAKUME HORIEKIN ERAIKI DUGU MUNDUA

Lantzen dituen gaiak:

Emakumeen ahalduntzea, Historiako emakume handiak.

Aurreikusitako denbora:

45 minutu.

Jarduera mota:

Horma-irudia.

Laburpena:

Gizateriaren aurrerapena aztertzean, gizon eta emakume asko mugarri izan dira, baina ezin dugu ahaztu emakumeek bide horretan izan dituzten zailtasunak. Emakume asko protagonista izan dira, eta haien izenak berreskuratu behar ditugu eta gure garapenerako zenbat egin zuten gogoratu behar dugu.

Helburuak:

Historiako emakume handien izena gogoratzea.

Emakumeek gizateriaren historian ezarritako mugarri handiak ezagutzea.

Materiala:

- Ipada edo Interneteko lotura duen ordenagailua.
- Horma bat irudikatuko duen horma-irudia.
- Historiako emakume garrantzitsuen zerrenda.

Jarraibideak:

Emakumeen izenen zerrenda bat emango diegu ikasleei, eta informazioa bilatzeko esango diegu, zein diren ez badakite. Informazio hori horma-irudiko adreilu bakoitzean idatziko dugu. Beste emakume batzuen izenak gehitzeko eskatuko diegu ikasleei: beren familietakoak, irakasleenak, ikaskideenak, etab.

DBH-KO 3. ETA 4. MAILETAKO HEZKUNTZA PROIEKTUA 2019-2020 IKASTURTEA

Taldeetako tutoreek zehaztuko dute emakumeen banaketa, ikasgela bakoitzerako horma bat eginez edo horma bakarra eginez ikastetxe guztiarentzat.

Historiako emakume handien izenak:

Teresa Calcuttakoa: Bakearen Nobel sariduna 1979an, behartsuei emandako laguntzagatik.

María Callas: XX. mendeko ahots nabarmenetako bat.

Clare Hollingworth: komunikabideen aurrean Bigarren Mundu Gerraren hasiera iragarri zuen kazetaria.

Eva Perón: Argentinako presidentearen emazte gisa funtzio aktiboabete zuen lehenengo emakumea.

Rosalind Franklin: funtsezko zeregina izan zuen DNAREN egituraren aurkikuntzan.

Ada Lovelace: filosofia eta matematika maite zituen, eta historiako lehenengo emakume programatzailea izan zen.

Norma Jean: Marilyn Monroe izenez ezagunagoa. Aktore honen bizitzan hobetzeko nahia, tristezia eta biziraupenerako gogoia izan ziren nagusi.

Lise Meitner: isio nuklearraren aurkikuntzan parte hartu zuen, eta ikerketa garrantzitsuak egin zituen teoria atomikoan eta erradioaktibitatean.

Dorothy Crowfoot Hodgking: Kimikako Nobel sariduna, insulinen, B12 bitaminaren eta penizilinaren molekulen arloan kristalografiaren bidez egindako ikerketagatik.

Alexandriako Hipatia: historiako lehenengo emakume zientzialaria dela esaten da. Esperimentu asko garatu zituen, eta Matematikako eta Astronomiako hainbat tratatu idatzi zituen.

Sophie Germain: zenbakien teoriari eta elastikotasunaren teoriari ekarpenak egin zizkien.

Jocelyn Bell: pulsar baten irrati-seinalea aurkitu zuen lehenengo astrofisikaria.

Malama Yousafzai: eskubide zibilen aldeko aktibista. Bakearen Nobel sariduna 2014an.

Marie Curie: zientzialaria, polonioa eta radioa aurkitu zituen.

Hedy Lamarr: aktore ezaguna izateaz gain, gaur egungo teknologia guztien oinarri diren komunikatzeko sistema bat asmatu zuen.

Enheduanna: erradioaktibitatea medikuntzan aplikatzeko modua garatu zuen.

DBH-KO 3. ETA 4. MAILETAKO HEZKUNTZA PROIEKTUA 2019-2020 IKASTURTEA

Joana Arc-ekoa: 17 urterekin, Frantziako errege-armadaren buru izan zen, Frantziako Karlos VII.a erregea ingelesak Frantziatik botatzeko konbentzitu ondoren.

Simone de Beauvoir: idazle, irakasle eta filosofo frantsesa.

Kleopatra VII.a: munduko erregina boteretsuenetakoa bat.

Jane Goodall: zientziaren arloan garatu zuen lana erreferentzia izan da biologoen eta primatologoen ondorengo belaunaldietarako.

Rachel Louise Carson: zientziaren arloko idazle honek Bigarren Mundu Gerraren ondoren gehiegikeriaz erabili ziren pestizidez idatzi zuen, kontserbazioari eta baliabide naturalei buruzko artikuluetan.

Frida Kahlo: XX. mendeko artista ezagunenetakoa bat.

Rosa Parks: "eskubide zibilen lehenengo dama" izendatu zuen Estatu Batuetako Kongresuak.

Valentina Teresahkova: espaziora bidaiatu zuen lehenengo emakumea, eta bidaia bakarrik egin duen bakarra.

Coco Chanel: moda-diseinatzailea.

Nadia Comaneci: gimnasta errumaniarra, Joko Olinpiarretan saio batean 10 puntu eskuratu zituen lehena, Montrealen.

Jutta Kleinschmidt: Dakarra irabazi duen emakume bakarra.

Amelia Earhart: Ozeano Atlantikoa bakarrik gurutzatu duen lehenengo emakume pilotua.

Benazir Bhutto: herrialde musulman batean Lehen Ministro hautatutako lehenengo emakumea.

Kathryn Bigelow: zuzendari onenaren Oscar saria eman dioten lehenengo emakumea.

Lisa Leslie: saskibaloiairen historiako emakume jokalaria onena dela esaten da. Partida ofizial batean saskia birrintzeko gai izan zen lehenengo emakumea.

Wu Zetian: Txinan botere osoa izan duen enperatriz bakarra.

Larissa Latynina: Joko Olinpiarren historian sari gehien jaso dituen emakumea.

Dolores Ibárruri: "Pasionaria" izenez ezagunagoa, langileen alde egin zuen borroka, haiek zapaltzen zituen sistema kapitalistari aurre eginez.

DBH-KO 3. ETA 4. MAILETAKO HEZKUNTZA PROIEKTUA 2019-2020 IKASTURTEA

Virginia Woolf: idazle britainiarra, XX. mendeko feminismoaren eta modernismo literarioaren sinbolo nagusia.

Katherine Switzer: Bostongo maratoia bukatu zuen lehenengo emakumea, 1967. urtean, antolatzaileetako bat lasterketatik botatzen saiatu arren, emakumeek maratoian parte hartzea debekatuta zutelako.

Rigoberta Menchú: 14 zortzimilakoak igo zituen lehenengo emakumea.

Clara Campoamor: idazlea, politikaria eta emakume espainiarren eskubideen defendatzailea.

Edurne Pasaban: 14 zortzimilakoak igo zituen lehenengo emakumea.

Gertrude B. Elion: Medikuntzako Nobel sariduna 1988an. Haren sendagaiei esker, organoen transplantea egin ahal izan zen, eta leuzemian ere hobekuntzak egin zituen.

Protagonistas
del cambio

GOGOETAK

ASTELEHENA

EGUNEKO ESALDIA:

“Inoiz ez dut uste izan emakume izateagatik tratatu berezirik eman behar didatenik; hori pentsatuko banu, gizonak baino gutxiago naizela onartuko nuke, eta ez naiz haiek baino gutxiago”

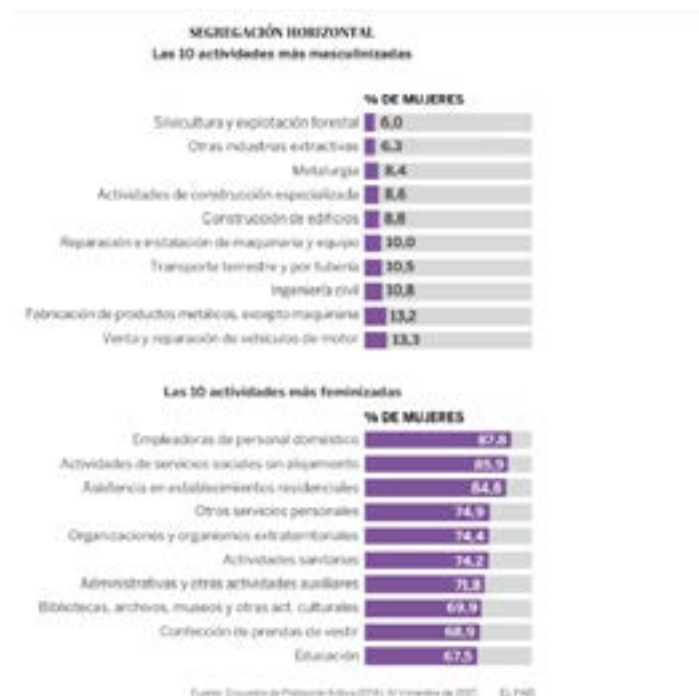
(Marie Curie: bi Nobel sari irabazitako kimikaria)

Bideoaren esteka:

<https://www.youtube.com/watch?v=AYRg2DPj-FM>

Elkarriketarako galderak:

Zure ustez, badago emakumeek bete ezin dezaketen lanbiderik?

ASTEARTEA

EGUNEKO ESALDIA:

“Ez isildu. Emakumeen kontrako indarkeriaren lekuko zarenean, ez zaitez besoak uztarturik gelditu. Egin zerbait”

(Ban Kin Moon, Nazio Batuen Erakundeko idazkari nagusi ohia)

Bideoaren esteka:

<https://www.youtube.com/watch?v=CMVwQSBgo9k>

Elkarrizketarako galderak:

Nork jokutzen du gaizki?

Zergatik laguntzen diote haurrek otsoari hasieran?

ASTEAZKENA

EGUNEKO ESALDIA:

“Gai ez denaren azken baliabidea da indarkeria.”

(Isaac Asimov, zientzia fikzioaren idazlea eta dibulgatzailea)

Bideoaren esteka:

<https://www.youtube.com/watch?v=Rn4PVsKXE5k>

Elkarrizketarako galderak:

Zergatik mutikoek ez diote neskari jotzen, baina helduek emakumeari bai?

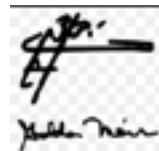
(2018an, 47 emakume hil ziren Espainian genero-indarkeriaren ondorioz)

OSTEGUNA

EGUNEKO ESALDIA:

“Ezin dut esan emakumeak gizonak baino hobeak direnik. Baina, zalantzarik gabe esan dezaket okerragoak ez direla.”

(Golda Meir, Israelgo lehen ministroa)

Bideoaren esteka:

<https://www.youtube.com/watch?v=WVRKdakH6fw>

Elkarrizketarako galderak:

Ulertu duzu bideoa hasieratik?

Identifikatuta sentitu zarete?

OSTIRALA

EGUNEKO ESALDIA:

“Beti egin izan dut aurrera, zeregin baterako guztiz prestatuta ez egon arren. Nire ustez, hori da hazteko bidea. Uneren batean zerbait egiteko zalantzak badituzu eta une larri horiek gainditzen badituzu, orduan egingo dituzu lorpen handienak.”

(Golda Meir, Israelgo lehen ministroa)

Bideoaren esteka:

<https://www.youtube.com/watch?v=WbAyyD7T5w0>

Elkarrizketarako galderak:

Ulertu duzu bideoa hasieratik?

Identifikatuta sentitu zarete?

OTOITZAK

IKASTURTE HASIERAKO OTOITZA

Koherentzian haztea

Jauna, ahula naiz, eta askotan ez dut egiten nahi dudana.
Horregatik, zure laguntza eskatzen dut, koherentzian hazteko..

Guztiei entzuten eta guztiekin hitz egiten jakin dezadan,
nire "aurkarien" alde positiboa balioesten jakin dezadan,
guztiok guztiongandik ikasteko aukera emango digun,
gizarte toleranteagoa eraikitzeko.

Denbora eta dirua pobreenekin partekatzen jakin dezadan,
nire familia, auzoa, lantokia... hobetzeko ahalegina egin dezadan,,
itxaropenaren garra pizturik mantentzeko
eta elkartasunezko mundu bat garatzen laguntzeko.

Otoitz egiteari denbora eskain diezaiodan,
anaien eta ahizpen laguntza bilatu dezadan,
bizitzaren iturria Zu zarela adierazteko,
eta bidea elkarrekin egiteko eta elkarrekin hazteko alaitasunaz gozatzeko.

Eguneroko zailtasunak onar ditzadan,
maitasunak, justiziak, egiak edo bakeak hala eskatzen dutenean;
bizitza besteen alde ematen denean zentzua duela ikasteko,
eta Zuk gurutze guztiak lorarazten dituzula jabetzeko.

ABENDUKO OTOITZA

Kronikek esaten ez duten arren,
emakume jakintsuak ere iritsi ziren
lau puntu kardinaletatik.

Sugarra piztua zen haien baitan,
zeruan izarra ikusi baino askoz ere
lehenagotik.

Ilunpetan egiten zuten bidea,
gauero Lurra gizakien argiak argituko
zuen konfiantzaz.

Emakume jakintsuak iritsi ziren,
askatasunez eta euren aburuz jokatzuz,
ezkutatu gabe eta ohiturei aurre eginez,
inongo erregeri baimenik eskatu gabe,
beren intuizioei eta ametsei jarraituz,
beren irrikeri eta bihotzari kasu eginez,
itxaropen-abestiak kantatuz
eta duintasunari bidea irekiz.

Isilik iritsi ziren, oin puntetan,
zaratarik egin gabe, parafernaliarik gabe,
istilurik eta beldurrik eragin gabe,
erromes guztiei irribarre bat eskainiz.
Garaiko kulturari aurre eginez iritsi ziren,
ez zuten beste aukerarik.
Inork ez zuen aktarik jaso haien izenekin,
baina lorratz eta oroitzapen
ezabaezina utzi zuten.

Iritsi ziren eta opari baliagarriak
ekarri zituzten:
garbitzeko ura, argitzeko argia,
lurreko ogia eta beren bularretako esnea.

Berotzeko mantak ekarri zituzten,
eta partekatzeko fruitu lehorrak,
sendatzeko eta oliatzeko olioak,
eta lo-kanta goxoak beren eztarrietan,
jaiotzera zihoana alaitzeko eta loarazteko.

Erditzen lagundu zioten Mariari,
eta, erdimenez intziri egiten zuenean,
beren herriko bedeinkapenak
xuxurlatzen zizkieten.

Egun asko gelditu ziren Belenen,
eta toki duina aurkitu zuten familiarentzat.
Beste batzuei erakutsi zieten beren lana,
pazientziaz, samurtasunez eta abileziaz,
elkartasun-sare bat sortu zen arte.

Emakume jakintsuak iritsi ziren
eta beren ahotsa, besoak, jakinduria,
gorputza eta espiritua altxatu zituzten
errugabeen hilketen aurka.
Eta beste bide batetik alde egin zuten,
beti egin ohi duten moduan,
garaipen-abestiei jaramonik egin gabe,
seme-alaba ahulenak babesteko.

Beren lurraldera alde egin zuten.
Baina garai honetan behin eta berriro
itzultzen dira,

eta une garrantzitsu guztietan,
dohaintzez, barrez, bizi-muxuz,
abestiz eta pazientziaz beteta.
Beren lana eta ofizioa dela esaten dute;
baina ez da hala, gure sakramentua

DBH-KO 3. ETA 4. MAILETAKO HEZKUNTZA PROIEKTUA 2019-2020 OTOITZAK

eta esna gaudeneko gure amets
magikoak dira.

Jantzi soilekin jantzita,
hortxe daude, bide bazterrean,
bizitzako bidegurutze eta doluetan,
oasietan eta basamortuetan,
gure denboraren mugan,
iheslarien eremuetan,
kontzientziaren atarian,
gehien behar duguna eskainiz.

Eman begiak orain ikusteko,
haiek beste bide batetik alde egin
baino lehen

eta guretzat itzal hutsak izan baino lehen.
Utziguzu haien presentziaren lurrina
sentitzen,
haien aurpegietako irribarrea, haien
bularretako esnea,
haien espirituen eta magalen berotasuna,
bai eta haien bihotz bizien samurtasuna ere.
Utziguzu besarkatzen, ahaztu ez ditzagun

Beti iristen dira emakume jakintsuak,
egoki denean eta arreta guztia eskainiz.
Belenera eta historiaren atzealdera
iristen dira,
eta idatzi gabeko kronika ebanjelikoetako
errege mago onenak dira.

IKASTURTE AMAIERAKO OTOITZA

Ez bota txerrei zuen harribitxiak

“Ez eman txakurrei gauza sakratuak, euen kontra itzuli eta zatika ez zaitzaten; ez bota txerrei zuen harribitxiak, hankapean erabil ez ditzaten.

“Eskatu, eta emango dizue Jainkoak; bilatu, eta aurkituko duzue; jo atea, eta zabalduko zaizue. Zeren eskatzen duenak hartu egiten baitu, bilatzen duenak aurkitu, eta atea jotzen duenari zabaldu egiten baitzaio.

Jauna, bizitza da nire harribitxi ederrena eta baliotsuena eta, batzuetan, alferrik galtzen dudala iruditzen zait. Denbora gehiegi eskaintzen diet dibertsioei, batzuetan ikasketek eta lanak nire denbora guztia hartzen dute, askotan nagitasunak hartzen nau, eta, beste batzuetan, dirua da nire Jainko bakarra.

Txerri horiei botatzen dizkiet nire harribitxiak: gehiegizko dibertsioa, lan obsesiboa, nagitasun erosoak, dirua lortzeko zekentasuna, eta, horrela, nire harribitxiak distira galtzen du, eta nire bizitza zimurtu egiten da. Jauna, lagundu nire bizitza

bideratzen, nire denbora eta bizitza merezi duen horri eskaintzen: nire buruarekin bat egiteari, zuri entzun eta zurekin presarik gabe hitz egiteari, nire familiarekiko eta lanarekiko betebeharrak maitasunez betetzeari... gehien behar duten pertsonak maitasunez zerbitzatzeari, justiziazko, egiazko, maitasunezko eta bakezko zure Erreinua eraikitzeari.

Horrela, gauza garrantzitsuez kezkatzen eta arduratzen naizenean, Zuk gainerako guztia emango didazu.

Eta nire harribitxiak alaitasun handienaren distira izango du..

